

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Zory Šmolkové ve věci

žalobce: **Ing. T. W.**
zastoupený advokátem JUDr. Janem Walterem
sídlem Volyňských Čechů 837, 438 01 Žatec

proti
žalovanému: **Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě**
sídlem Partyzánské náměstí 2633/7, 702 00 Ostrava - Moravská
Ostrava

o žalobě na ochranu před nečinností žalovaného,

takto:

- I. Žalovaný je **povinen** do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku rozhodnout o žádosti žalobce o poskytnutí informací ze dne 8. 5. 2018, ve znění upřesnění ze dne 17. 5. 2018, ze dne 28. 5. 2018 a ze dne 1. 6. 2018, v části, v níž dosud rozhodnuto nebylo.

- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 200 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Jana Waltera, sídlem Volynských Čechů 837, 438 01 Žatec.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 3. 9. 2021 se žalobce domáhal ochrany před nečinností žalovaného v oblasti práva na svobodný přístup k informacím. Navrhoval, aby soud žalovanému uložil do patnácti dnů od právní moci rozsudku vydat rozhodnutí o žádosti žalobce o poskytnutí informací ze dne 8. 5. 2018.
2. Žalobce v žalobě uvedl, že si chtěl obstarat data o činnosti žalovaného při měření faktorů prostředí, aby je mohl srovnat s činností Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem v konkrétním případě, na jehož řešení má svůj zájem. Nejprve se žalovaného dotázal, které údaje o měření, v jaké podobě a struktuře eviduje. Z odpovědi žalovaného zjistil, že tyto údaje jsou evidovány v elektronické podobě v laboratorním systému LIMS, kdy ke každému měření je evidováno 21 položek. Dne 8. 5. 2018 požádal žalobce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), o poskytnutí výše uvedených dat. Po výzvách k upřesnění žádosti vyšel žalobce žalovanému vstříc a zúžil svou žádost tak, že poptává pouze data, která jsou umístěná v centrálním úložišti žalovaného, k němuž přistupuje program LIMS, a dále poptává pouze údaje, které jsou přístupné pro aktuální verzi programu LIMS (není třeba tedy poskytovat údaje, které by bylo třeba konvertovat). Po značném úsilí – kdy musel dvakrát zasahovat Krajský soud v Ostravě ve věcech sp. zn. 25 A 40/2019 a sp. zn. 25 A 84/2019 – obdržel žalobce od žalovaného postupně informaci č. j. ZU/02248/2021 ze dne 2. 2. 2021, informaci č. j. ZU/08274/2021 ze dne 16. 4. 2021 a rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti č. j. ZU/08275/2021 ze dne 16. 4. 2021. Dne 16. 4. 2021 podal žalobce u žalovaného stížnost podle § 16a odst. 1 písm. c) InfZ, v níž namítal, že některé údaje stále nebyly poskytnuty a žádost ohledně nich tak nebyla vyřízena. Jde o tyto údaje: IV. Číslo jednací ZÚ VII. Parametr (hluk-pracovní/mimopracovní) IX. Název vzorku (chybí pouze v tabulkách zaslaných 16. 4. 2021) XI. Kdo provedl (chybí pouze v tabulkách zaslaných 16. 4. 2021) XV. Datum zápisu hodnot XVI. Datum schválení XVII. Datum tisku protokolu, průvodního dopisu a kalkulačního výkazu XVIII. Číslo protokolu XIX. První strana protokolu XX. Průvodní dopis XXI. Kalkulační výkaz O stížnosti rozhodovalo Ministerstvo zdravotnictví, které svým rozhodnutím ze dne 10. 5. 2021, č. j. MZDR 19247/2021-7/PRO postup žalovaného potvrdilo podle § 16a odst. 6 písm. a) InfZ. Žalobce tak vyčerpал zvláštní prostředek ochrany před nečinností, již je stížnost dle § 16 odst. 1 písm. b) InfZ, a nezbývá mu než se domáhat ochrany svého práva soudní cestou. Žalobce se tudíž domáhá vydání chybějících informací, jak jsou vymezeny výše.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 18. 10. 2021 předně akcentoval, že samotný žalobce svou žádost o informace omezil toliko na „*údaje, které jsou přístupné pro aktuální verzi programu LIMS. Není tedy třeba poskytovat údaje, které by byly pro stávající verzi programu nepřístupné, a bylo by je třeba konvertovat.*“ Žalovaný namítl, že rozsah žádosti o informace je vymezen samotnou žádostí, jak uvedl i Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 As 359/2018-38 ze dne 2. 5. 2019. Žalovaný vyčerpал zcela žalobcovu žádost a vydal mu

veškeré konvertibilní, tedy převoditelné, údaje v rozsahu požadovaném žalobcem. Část požadovaným (objemným) dat nelze získat automatickým a jednoduchým exportem ze systému LIMS, protože tuto funkcionalitu systém neobsahuje; k jejich exportu by bylo třeba pořídit doplňující modul, který by nemohl být jinak využit. Žalovaný má za to, že ze strany žalobce se jedná o zneužívání práva, neboť požadovaná data nemohou mít pro žalobce žádnou informační ani vypovídací hodnotu a poukázal na obecnost zákazu zneužití práva, jak ji dovodil Ústavní soud v nálezu sp. zn. III. ÚS 374/06 ze dne 31. 10. 2007. Žalovaný vznesl i procesní námitku, že pokud stížnost žalobce ze dne 16. 4. 2021 míří i proti způsobu poskytnutí informace ze dne 2. 2. 2021, je v tomto rozsahu opožděná.

4. Žalobce v replice ze dne 22. 10. 2021 uvedl, že pokud se týče požadovaného formátu poskytnuté informace, žalobce vyslovil jen jediný požadavek – a to aby byl formát strojově čitelný. Žalobce je přesvědčen, že většina neposkytnutých typů dat (snad kromě XIX., XX. a možná XXI.) v systému LIMS ve strojově čitelném formátu uložena jsou. Žalobce se domnívá, že tato data jsou uložena ve formátu alfanumerických řetězců, a nikoli ve formátu bitových map. I kdyby tato data ve strojově čitelném formátu uložena nebyla, nezbavuje to žalovaného povinnosti žádost ohledně těchto dat vyřídit. Podle § 4a odst. 1 InfZ se sice informace poskytuje ve formátu podle specifikace žadatele, pokud by to však vyžadovalo konverzi spojenou s nepřiměřenou zátěží pro povinný subjekt, poskytuje se ve formátu, v němž byla vytvořena. Žalobce dále uvedl, že si žalovaný mylně vyložil obsah jeho podání ze dne 17. 5. 2018. Žalobce ve snaze vyjít žalovanému vstříc uvedl, že poptává pouze *„údaje, které jsou přístupné pro aktuální verzi programu LIMS; není tedy třeba poskytovat údaje, které by byly pro stávající verzi programu nepřístupné, a bylo by je třeba konvertovat“*. Žalovaný však toto překroutil, jak plyne ze str. 5 vyjádření k žalobě, kde podle žalovaného *„v upřesnění své žádosti ze dne 17. 5. 2018 žalobce sám omezil požadovaný rozsah údajů podmínkou jejich konvertibility“*. Žalobce však nevyloučil z předmětu své žádosti ta data, která nejsou konvertibilní. Žalobce vyloučil ta data, která nejsou přístupná pro aktuální verzi programu LIMS, a z toho důvodu by je bylo třeba konvertovat. Přístupností neposkytnutých dat pro stávající verzi programu LIMS se žalovaný vůbec nezabýval. Žalobce se závěrem ohradil proti spekulacím žalovaného o tom, že vyžádané informace nemají pro žalobce vypovídací hodnotu. Žalobce uvedl, že požadovaná data využívá jako referenční vzorek k datům Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem ke konkrétnímu záměru žalobce a jeho matky S. W. To že se žalobce musel opakovaně obracet na soud, nesvědčí o zneužívání práva ze strany žalobce, ale o pošlapávání práv žalobce ze strany žalovaného. Nadto poukázal na to, že se snažil žalovanému vyjít vstříc, kdy jednak omezil svou žádost, jednak byl ochoten posečkat s vyřízením nad zákonnou lhůtu.
5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě podle ustanovení § 80 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zhodnotil zjištěný skutkový stav ke dni svého rozhodování, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
6. Z příloženého správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podáním ze dne 8. 5. 2018 požádal žalovaného o informace, a to o celkem 21 položek ke každému měření, evidovanému žalovaným v elektronické podobě počítačovým programem LIMS; informace požadoval ve strojově čitelném formátu (např. *.XLS). Žalovaný přípisem ze dne 17. 5. 2018 požádal žalobce o upřesnění jeho žádosti co do rozsahu požadovaných informací a co

do období, za něž mají být uvedené informace poskytnuty. Upozornil žalobce, že z dat bude nutno vyloučit ta data, která vznikla na základě soukromoprávního vztahu mezi žalovaným a objednatelem, jakož i osobní údaje. Žalobce podáním ze dne 17. 5. 2018 sdělil, že žadatel požaduje data o měření, požaduje ke každému měření 21 typů dat uvedených v původní žádosti a požaduje veškerá data evidovaná v elektronické podobě programem LIMS. Upřesnil dále, že požaduje toliko data uložená v centrálním úložišti a přístupná pro aktuální program LIMS (nikoli tedy data, u nichž by byla pro zpřístupnění potřebná konverze). Podotkl, že se na základě předchozí žádosti o informace seznámil se způsobem evidence dat o měření žalovaným, a svou žádost následně formuloval tak, aby představovala pro žalovaného minimální zátěž. Žalovaný přípisem ze dne 22. 5. 2018 požádal opětovně o upřesnění žádosti, neboť spatřoval rozpor mezi požadavkem na veškerá data o měření, u typu dat pod položkou VII. uvedl toliko „hluk pracovní/mimopracovní“. Zopakoval, že kromě hlavních činností poskytuje smluvně soukromým osobám placené laboratorní zakázky, při jejichž výkonu je vázán podmínkami udělené akreditace. Žalobce podáním ze dne 28. 5. 2018 sdělil, že pokud se určitý typ dat k danému měření svou povahou nevztahuje, pak jej nežádá. Žalovaný přípisem z 29. 5. 2018 opakovaně požadoval upřesnění, o jaká data žalobce žádá a uvedl, všechny druhy měření, evidované v systému LIMS. Podáním ze dne 1. 6. 2020 žalobce uvedl, že požaduje veškerá data o měření, bez ohledu na to, co je předmětem měření; žalovanému bylo uvedené podání doručeno téhož dne. Výzvou k úhradě nákladů ze dne 8. 6. 2018 vyzval žalovaný žalobce k úhradě částky 35 200 Kč za 176 pracovních hodin potřebných na vyhledání a sumarizaci požadovaných údajů. Uvedený postup napadl žalobce stížností a následně žalobou k podepsanému soudu, který konstatoval nepřezkoumatelnost vyčíslení požadované úhrady v rozsudku č. j. 25 A 84/2019-29 ze dne 10. 12. 2020. Rozhodnutím ze dne 22. 1. 2021 žalovaný prodloužil lhůtu pro vyřízení žádosti žalobce. Dne 2. 2. 2021 poskytl žalovaný žalobci částečnou informaci a zčásti žádost rozhodnutím č. j. ZU/02249/2021 odmítl, přičemž rozsah odmítnutí ve výroku nespecifikoval. Rozhodnutí napadl žalobce odvoláním, kde namítal neurčitost výroku. Rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví ČR č. j. MZDR 6589/2021-4/OES ze dne 18. 3. 2021 bylo napadené rozhodnutí žalovaného zrušeno. Ministerstvo přisvědčilo námitce neurčitosti výroku, dále přisvědčilo námitce, že nelze vyloučit výsledky měření objednaná soukromými osobami a přisvědčilo žalovanému v ton, že lze odeprít osobní údaje osob přítomných měření (položka XIII.). Žalovaný následně požádal žalobce o souhlas s prodloužením lhůty k vyřízení žádosti. Dne 16. 4. 2021 byla žalobci poskytnuta částečná informace a zároveň žalovaný rozhodl pod č. j. ZU/08275/2021, že žádost částečně odmítá v části „xiii. - Přítomné osoby“. Žalobce téhož dne podal stížnost, v níž se domáhal poskytnutí zbývajících údajů. Rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví č. j. MZDR 19247/2021-7/PRO ze dne 10. 5. 2021 stížnosti vyhověno nebylo, a postup žalovaného byl dle § 16a odst. 6 písm. a) InfZ potvrzen. Ministerstvo uvedlo, že systém LIMS nedokáže všechna data konvertovat do žadatelem požadovaného formátu. Aby mohl povinný subjekt stěžovateli vyhovět, musel by pořídit doplňující modul k systému LIMS ve verzi roku 2018, který pro plnění svých úkolů nepotřebuje a ani danou verzi LIMS nepoužívá. Vyřízení žádosti tak odpovídá formulaci žalobce, jak ji uvedl v podání ze dne 17. 5. 2018, kdy nepožadoval údaje, jež by bylo potřeba konvertovat pro stávající verzi programu.

7. Podle § 79 odst. 1 věty první s. ř. s. ten, kdo bezvysledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti

nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.

8. Pokud se týče procesní námitky nevyčerpání správních prostředků k ochraně proti nečinnosti ve vztahu k poskytnutí informací dne 2. 2. 2021, této soud nepřisvědčuje. Uvedeného dne byly totiž požadované informace žalobci zčásti poskytnuty a zčásti odmítnuty. Rozsah odmítnutí nebyl z výroku seznatelný. Brojil-li následně žalobce proti rozhodnutí o odmítnutí odvoláním, byl v tomto odvolání zahrnut nesouhlas s celým zbytkem neposkytnutých informací. Teprve po kasačním zásahu ministerstva a po vydání nového rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti vyšlo najevo, která část žalobcovy žádosti byla jak vypořádána.
9. Pokud se týče věci samé, je třeba uvést, že ze spisové dokumentace plyne, že žalobce disponuje údaji označenými shora č. IV., VII., IX., XI., XV., XVI. – XXI. Sporné mezi stranami je, zda tyto údaje spadají pod výlukou formulovanou žalobcem v doplnění žádosti dne 17. 5. 2018, tedy zda jde o „*údaje, které by byly pro stávající verzi programu nepřístupné, a bylo by je třeba konvertovat*“. Z uvedeného je zřejmé, že podmínka konverze je navázána na přístupnost pro stávající verzi programu LIMS, nikoli na požadovaný formát dat. Jinými slovy, lze nevydat pouze takové informace, které by bylo třeba konvertovat za účelem jejich zpřístupnění systému LIMS. Nelze však nevydat informace, které vyžadují konverzi z důvodů jiných. Žalovaný však tímto směrem nezaměřil ani svá tvrzení, natož důkazy; argumentoval konverzí dat ze systému LIMS, ačkoli omezení dané žalobcem se týkalo konverze *do* systému LIMS. Za dané situace v řízení před soudem nevyplývalo, že by neposkytnuté informace bylo možno podřadit pod omezení definované žalobcem v jeho podání ze dne 17. 5. 2018. Naopak vyplynulo, že držení žalovaného jsou ještě neposkytnutí data, která jinak (tj. při odhlédnutí od negativní podmínky žalobcem definované konverze) žalobcově žádosti odpovídají.
10. Pokud se týče námitky zneužití práva, k tomu soud připomíná rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 107/2004-48 ze dne 10. 11. 2005, v němž je uvedeno, že „*že institut zákazu zneužití subjektivních práv (k ničím neodůvodněné újmě jiného či k ničím neodůvodněné újmě společnosti, tj. koneckonců jejích členů) představuje materiální korektiv formálního pojmání práva, prostřednictvím něhož se do právního řádu vnáší hledisko ekvity (spravedlnosti). Zákon, jenž je ze své povahy obecný, nemůže pojmově pamatovat na všechny myslitelné životní situace, které mohou za jeho účinnosti nastat. V důsledku toho se může přihodit, že určité chování formálně vzato - ve skutečnosti ovšem pouze zdánlivě, jak bylo vyloženo výše - odpovídá právní normě (či lépe řečeno: dikci právního předpisu), avšak je zároveň pocítováno jako zjevně nespravedlivé, neboť v rozporu s určitými základními hodnotami a s rozumným uspořádáním společenských vztahů působí jiným újmou. Takové chování má potom povahu nikoliv výkonu subjektivního práva, nýbrž jeho (právem reprobovaného) zneužití. Zároveň je zapotřebí zdůraznit, že zákaz zneužití práva představuje výjimku z pravidla...*“ Pokud se týče práva na svobodný přístup k informacím, pak až na výjimky nemusí žadatel uvádět účel, k němuž informaci hodlá použít. V projednávané věci však z ničeho nevyplývá bezúčelné vyžadování informací ze strany žalobce, kdy nebylo tvrzeno masivní vyžádávání informací, a navíc k jediné žádosti, která je předmětem nynějšího řízení, žalobce přednesl plausibilní vysvětlení. S ohledem na výjimečnost aplikace institutu zneužití práva, je třeba přistupovat k němu restriktivně, a uplatňovat toliko na situace zjevné a zákonodárcem nepředvídatelné. Takováto situace v projednávané věci nenastala.

11. Soud proto z výše uvedených důvodů žalobě dle § 81 odst. 2 s. ř. s. vyhověl a přikázal žalovanému o části žádosti žalobce, o níž dosud nebylo rozhodnuto, rozhodnout. Za rozhodnutí se pro účely soudní ochrany před nečinností v oblasti svobodného přístupu k informacím považuje i vyhovění žádosti, tedy poskytnutí informací.
12. Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovaného zavázal. Náklady řízení žalobkyně představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 2 000 Kč, dále odměna za zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 117/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za tři úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení a seps žaloby a repliky podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky, třikrát režijní paušál ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky. Celkem tedy 12 200 Kč. Soud zavázal žalovaného k jejich zaplacení žalobci, a to k rukám jeho zástupce podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 27. října 2022

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu